

**Euroopan unionin
rahoittama**

Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

VALINTAESITYS

Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö

Kokouspäivämäärä: 16.5.2023

Hakemusnumero:	200840, 201356, 201357
Hankkeen julkinen nimi:	Asukasloikka Savonlinna -kolmas kerta
Ryhmähankkeen tunnus:	R-00419
Päähankkeen hakija:	Savonlinnan Seudun Kolomonen ry
Osahankkeiden hakijat:	Savonlinnan HaTTu ry, Sääminki Seura ry
Hakutunnus:	ESAELY-010
Maantieteellinen kohdealue:	Etelä-Savo
Toimintalinja:	4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erytystavoite:	4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen
Hakemuksen saapumispäivämäärä:	8.9.2022
Diarinumero:	Dnro: EURA 2021/200840/09 02 01 01/2022/ESAELY
Hankkeen alkamispäivämäärä:	2.1.2023
Hankkeen päättämispäivämäärä:	31.12.2024
Viranomainen:	Etelä-Savon ELY-keskus
Käsittelijä:	Pia Pirskanen

Hankkeen sisältö

Tarve

1. Polarisoituminen, väestön eriarvoistuminen: Savonlinnassa asukkaat jakautuvat etnisen taustansa, varallisuusasemansa tai jonkun muun ulkoisen seikan perusteella ryhmiin, jolla on taipumus vetäytyä ja lokeroitua omiin oloihinsa varsinkin
2. Osattomuus ja köyhyys: Rankat elämäkokemukset, traumat ja käsittelemättömät asiat suistavat yksinäisyyteen, avuttomuuteen ja osattomuuteen henkilökohtaisessa elämässä. Voimavarat eivät riitä tarvittavan toimeentulon saavuttamiseksi ja terveydelliset sekä taloudelliset syyt estävät opiskelu- ja työpolulle siirtymisen. Hyvinvointi ja terveys toimivat ensiaskeleena työllisyyden edistämiseksi.
3. Muuttoliike: Savonlinnasta muutetaan muualle töiden ja opiskelujen perässä. Asuinpaikan ilmapiiri ja viihtyisyys vaikuttavat erityisesti nuorten perheiden halukkuuteen pysyä Savonlinnassa ja muuttaa muualta Savonlinnaan, jos toimeentulo on muutoin turvattu.
4. Hanke on suunnattu niiden kaupunkilaisten tarpeeseen, joiden henkilökohtainen tai perheen mahdollisuus osallisuuteen on heikentynyt terveys-, perhe- tai tilanteen vuoksi. Voimavarat, kyky ja /tai motivaatio hakeutua yhteiskunnan tarjoamien kohdennettujen palvelujen piiriin on sairauden, kokemusten tai ympäristön paineiden vuoksi heikentynyt. Elämänlaatua ei pystytä tukemaan esim.

sosiaaliviraston toimeentulotuen avulla, henkilöt kuuluvat "väliinputoajiin". Elämänlaatu on heikentynyt yksinäisyyden ja sosiaalisten kontaktien vähäisyyden vuoksi.

5. Tarpeena on laajentaa ideologiaa ja jatkojalostaa tuotteistoa koskemaan hyvinvoinnin kenttää laajemmin mukaan lukien sairaanhoitopiiri Sosteri, terveyspalveluja tuottavat yritykset ja sosiaali- ja terveysjärjestöt sekä yhdistykset. Tarpeena on edistää kokonaisvaltaista terveyttä ja toimintakykyä ja keskittää palvelut henkilöille, jotka ovat tutkimuksen mukaan heikommassa sosiaalisessa, taloudellisessa ja terveydellisessä asemassa Savonlinnassa.

Tavoite

Asukasloikka Savonlinna – kolmas kerta - hankkeella jatketaan kansalaislähtöistä kaupunkikehittämistä Savonlinnassa. Hankkeen päätehtävä on Savonlinnan kaupungin kansalaislähtöinen kehittäminen ja sen ensisijaisena kohderyhmänä ovat heikommassa sosiaalisessa, taloudellisessa tai osallisuusasemassa olevat savonlinalaiset. Savonlinnan strategiaa valmistellut osallisuusryhmä on hahmotellut tavoitekuva, joka toimii hankkeen yleistavoitteena: ”Asukkaat ovat ylpeitä savonlinalaisuudestaan. He kehittävät aktiivisesti asuinalueiden viihtyisyyttä, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.”

Tavoite 1: Asukkaiden ja eri väestöryhmien keskinäisen vuorovaikutuksen ja toiminta-aktiivisuuden lisääminen, kansalaisvaikuttamisen vahvistuminen

Tavoite 2: Uusien yhdistysten tavoittaminen kehittämistyöhön, uusien yhteistyöverkostojen syntyminen, yhdistysten yhteistyö.

Tavoite 3: Asukkaiden osallisuustason kasvaminen sekä henkilökohtainen voimaantuminen; ystävyyden ja tasa-arvon sanoman nostaminen ja kiusaamisen ehkäisy.

Hattu ry/ Hatullinen Hyvää -osahankkeen tavoitteet:

1. Yhteistyö kumppaneiden ja verkoston kanssa hankkeen asiakassegmenttien tavoittamiseksi.
2. Heikompiensaisten asiakkaiden minäkuvan vahvistaminen.
3. Yksilötyöskentely kohderyhmään kuuluvien asiakkaiden kanssa.
4. Vertaisryhmien/pienryhmien kokoaminen sekä työskentely ryhmien kanssa.
5. Harrastuskaverina toimiminen.
6. Asiakaskunnan äänen näkyväksi tekeminen.

Sääminki-Seura/ Lokosoo -osahankkeen tavoitteet:

Tavoitteena on tukea ja parantaa syrjäytymisvaarassa tai heikommassa asemassa olevien toimintakykyä vahvistamalla luontoon ja sen hyvinvointivaikutuksiin tukeutuvan toiminnan avulla kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä.

- 1) Vahvistaa Savonlinnan elinvoimaa, joka kumpuaa asukkaiden hyvästä olost ja terveydestä sekä kestävyttä arvostavista elämänarvoista ja -tavoista sekä ympäröivän järviluonnon luonnon rikkaudesta.
- 2) Vahvistaa paikallista hyvinvointitarjonnan valikoimaa, monimuotoisuutta ja vaikuttavuutta Savonlinnassa tuomalla järviluontoa arvostavista perinteistä sekä nykytiedosta jalostetut palvelut voimavaraksi arkeen.
- 3) Vaalia ja kehittää luonnonläheisiä perinteitä sekä tarjota luonnon tarjoamia hyvänolon ja kuntoutumisen eväitä heille, jotka eivät ole näitä saavuttaneet sosiaalisten, terveydellisten tai taloudellisten esteiden vuoksi.
- 4) Lisätä asukkaiden osallisuuden, yhteenkuuluvuuden ja hyvänolon tunnetta koko hanketta kantavalla ajatuksella: terveys, luonto, kulttuuri ja yhdessä tekeminen kuuluvat kaikille.

Kohderyhmä

Asukasloikan palveluita kohdistetaan erityisesti segmentille, jolle työllistymismahdollisuudet avoimille työmarkkinoille ovat rajatunmat ja joille köyhyys, sosiaaliset ongelmat ja syrjäytyminen ovat arkipäivää. Monet heistä kokevat yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä syrjintää ja ennakkoluuloja.

1. Heikommassa sosiaalisessa, taloudellisessa ja osallisuusasemassa olevat Savonlinnan asukkaat - tukea ja toimintaa mielekkään elämän rakennuspalikoiksi ja osallisuusmahdollisuuksien lisääminen

2. Kaikki toiminta-alueen asukkaat

- positiivisemman ja aktiivisemman kaupunki-ilmapiiirin luominen sekä yhdistysten ja asukkaiden keskinäisen vuorovaikutuksen ja aktiivisuuden lisääminen

3. Asukasloikan hanke- ja tapahtumatoteuttajat (yhdistykset)

- verkostoitumisen tuoma lisäarvo, yhdessä esillä olo toiminnassa, yhteismarkkinointi

4. Muut yhdistykset

- osallistumisen mahdollistaminen, verkostoituminen, yhdessä tekeminen.

Kohderyhmät ohjautuvat hankkeeseen ohjaavien verkostokumppanien avulla sosiaali-, terveys- ja työllisyys sekä koulutuspuolelta sekä eritoten jalkautuvan työotteen avulla. Päähankkeen ja osahankkeiden kohderyhmät samat, mutta palveluiden kohdentumisen myötä hankkeilla on oma tarkempi segmenttinsä.

Toimenpiteet

- Identifioidaan edellisen Asukasloikka-hankkeen osallistujista tarkemmin kohderyhmiä, joille hankkeen palvelut ovat tuottaneet eniten etua ja hyötyä.
- Kierrätetään toimintaa ja tapahtumia alueen kaupunginosissa ja kyläyhteisöissä keskittyen erityisesti indikaattorien perusteella valittuihin alueisiin, joissa asukkaat voivat eniten hyötyä toiminnasta (alueidentiteetin kasvu, viihtyisyys, yhteisöllisyys).
- Järjestetään kaikille avoimia osallistavia tapahtumia koko alueen hyvinvoinnin ja yhteenkuuluvuuden kasvattamiseksi. Järjestetään Syystulet tapahtumassa Lyhtyranta osio, Romanipäivä ja Kaiken kansan itsenäisyyspäiväjuhlat yhteisöllisenä kansanjuhlanä.
- Luodaan osallistujille itsearvioinnin kysely, joka kuvaa muutosta terveydessä, toimintakyvyssä, osallisuudessa ja voimaantumisen tunteessa. Seurataan vaikuttavuutta ja tiedotetaan tuloksista.
- Lisätään sosiaalista hyvinvointia madaltamalla osallistumisen kynnyksiä tiedottamalla, lisäämällä osallistumisen mahdollisuuksia sekä kokeilemalla uudenlaisia tapoja ihmisten yhteistoimintaan.
- Luodaan kaupunginosaan ja maaseudun kylille kiertäviä yhteisöllisiä tiloja (esim. havulaavut, tuulikellopuistot, maitolaiturikirjastot, riippukeinupuistot, rauhoittumisen rannat, laiturikahvilat).
- Järjestetään talkoita alueiden siisteyden ja viihtyisyyden lisäämiseksi toiveiden mukaisesti (mm. muraalimaalaus, asfalttimaalaus, vieraslajien kitkentä, villiyrttien hyödyntäminen, laituripilkki, viljelylaatikoiden hoitaminen).
- Toteutetaan Kulttuurikirjoo-teltoa, jossa eritaustaiset vähemmistöryhmät esittelevät tapa-, ruoka, musiikki- ja muuta kulttuuritaustaansa.
- Minäkuvan vahvistaminen eri menetelmiä sekä eri asiantuntija- ja toimijapalveluita hyödyntäen.
- Yksilöllinen työskentely sekä vertais- ja pienryhmätyöskentely.
- Harrastuskaverina toimiminen jalkautuvalla työotteella asiakkaan tai ryhmän tarpeita vaativan ajan.
- Luodaan osallisuutta ja työkykyä tukevat luontoperustaiset hyvinvointipalvelut LOKOSOO-tuoteperheeksi. Jatkokehitetään jo pilotoituja tuotteita ja palveluita saatujen kokemusten ja palautteiden perusteella. Palvelumuotoillaan yhteisöllisiä palvelutuotteita.
- Järjestetään LOKOSOO -kotvasia, jotka ovat vesj'kansalaisesta talkooperinteestä ja liikkumisesta jatkokehittettäviä touhutapahtumia alkuperäisten luonnonantimien ja vieraslajien hyötykäyttöön ottamiseksi. Vahvistetaan syrjäytyneiden työikäisten toimintakykyä opastamalla mm. kuinka metsien antimista voi saada hyvinvointituotteita toimeentulon lähteeksi.
- Toteutetaan yhdessä Sosterin ja hyvinvointi- sekä potilasyhdistysten kanssa kokemuksellisia ja tietoiskutyylisiä kokonaisvaltaisen terveydenedistämisen tapahtumia
- Luodaan yhdessä Sosterin ja alueella toimivien hyvinvointipalveluita tuottavien yritysten ja yhdistysten kanssa asiakkaan omaehtoisen hyvinvoinnin tueksi kuusi erilaista LOKOSOO -"resettiä" esim. painonhallinta, osallisuus, luonnossa liikkuminen, hyvä uni, palautuminen ja virkistyminen ja elämänvoima. Resetit ovat löydettävissä sähköisinä versioina ja painettuina omasta resettitelineestä.

Tulokset

- Toiminnan ja tapahtumien myötä kansalaistoimijoiden verkosto vahvistuu ja osallisuustyöhön saadaan uusia toimijoita mukaan.
- Kaupunginosissa ja maaseudun kylillä kiertäviä yhteisöllisiä tiloja 20 eri paikassa, joista 10 ohjelmallista
- Kulttuuri kirjoo-tapahtumia alueen hyvinvoinnin ja yhteenkuuluvuuden kasvattamiseksi, 10 tilaisuutta
- Syystulet tapahtumassa Lyhtyranta-osio ja Kaiken kansan itsenäisyyspäiväjuhlat
- Uusia toimijoita mukaan osallisuustyöhön, 5 organisaatiota.
- Kohderyhmäanalyysijä 1 kpl: analysoidaan alueet, joissa heikompiosaisuus näyttäytyy eniten
- Osallistujille itsearviointikysely, joka kuvaa muutosta terveydessä, toimintakyvyssä, osallisuudessa
- Tuki ryhmähankkeille sisältöjen tuottamisessa ja osallistujaohjauksessa ja osallistuminen hankeperheen yhdessä järjestämiin tempauksiin
- Hankkeeseen osallistujille laaditaan kysely, joka tehdään osallistumisen alussa ja lopussa. Kyselyssä arvioidaan omaa kehittymistä psyykkisen, fyysisen ja osallisuuden tuoman hyvinvoinnin näkökulmasta.
- Hattu ry: Hankkeella lisätään 60 henkilölle hyvinvointia, tasa-arvoa, voimaantumista ja oman elämän hallintaa. Tuloksena syntyy pysyvää ja avointa yhteistyötä eri yhteistyökumppaneiden kanssa, kohtaamisia eri sidos- ja väestöryhmien kesken sekä heikompiosaisien näkeminen voimavarana.
- Sääminki-Seura ry: Kohderyhmien voimaantumista, toimintakykyä ja elinvoimaa tukeva tuoteperhe. Terveys- ja hyvinvointipalveluita tuottavien yritysten, järjestöjen ja yhdistysten palvelutarjontaan on kehitetty luonto- ja viisausperintöperustaiset palvelut ja resetit. Asukkaiden virkistyminen sekä voimaantumisen tunteen kasvu. Vaikutusarviointia siitä, miten osallistujat kokevat hankkeen toimenpiteet oman terveyden, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä voimaantumiseksi.

Vaikutukset ja lisäarvo

Uudet toimijat tiivistävät yhteistyötään ja toimintaa, tapahtumia ja erilaisia tilaisuuksia järjestetään yhä enemmän kumppanuusperiaatteella. Osallisuutta vahvistamalla asukkaat toimivat yhä omatoimisemmin ja aktiivisemmin oman asuinalueensa viihtyisyyttä lisäten. Erityisesti huonompiosaisien voimaantuminen näkyy pidemmällä aikavälillä myös huono-osaisuuden tilastoissa.

Kustannukset ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kokonaiskustannukset:	537 462 euroa
Palkkakustannukset:	383 902 euroa
Flat rate 40% :	153 560 euroa
Haettu EU- ja valtion rahoitus:	429 968 euroa (80 % kokonaiskustannuksista)
Omarahoitus:	26 874 euroa
Ulkopuolinen rahoitus:	111 756 euroa

Savonlinnan seudun Kolomonen ry

Hankkeen kustannukset:	308 030 euroa
Palkkakustannukset:	220 022 euroa
Flat rate 40% :	88 008 euroa
Haettu EU- ja valtion rahoitus:	246 424 euroa (80% kokonaiskustannuksista)
Omarahoitus (yksityinen):	15 402 euroa
Ulkopuolinen rahoitus (kuntarahoitus):	46 204 euroa

Savonlinnan HaTTu ry

Hankkeen kustannukset:	114 716 euroa
Palkkakustannukset:	81 940 euroa
Flat rate 40% :	32 776 euroa
Haettu EU- ja valtion rahoitus:	91 772 euroa (80 % kokonaiskustannuksista)
Omarahoitus (yksityinen):	5 736 euroa
Ulkopuolinen rahoitus (kuntarahoitus):	32 776 euroa

Sääminki-Seura ry

Hankkeen kustannukset:	114 716 euroa
Palkkakustannukset:	81 940 euroa
Flat rate 40% :	32 776 euroa
Haettu EU- ja valtion rahoitus:	91 772 euroa (80 % kokonaiskustannuksista)
Omarahoitus (yksityinen):	5 736 euroa
Ulkopuolinen rahoitus:	32 776 euroa

Hakemuksen käsittely ja lisätietoja hakemuksesta

Hakemus on saapunut Etelä-Savon ELY-keskuksen 27.6. - 9.9.2022 Kansalaislähtöisen kehittämisen ESR+ - hakuun toimintalinjalle neljä erityistavoitteeseen 4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen. Hakuilmoitus on julkaistu rakennerahastot.fi -sivuilla. Hausta on järjestetty hakuinfo. Hakemus on saapunut rahoittajalle määräaikaan mennessä 8.9.2022. Kyseiseen hakuun on saapunut yhteensä 7 hakemusta. Lisäksi hakuun on saapunut virheellisesti 2 hakemusta, jotka ovat samoja kuin ryhmähankkeen hakemukset. Nämä hakemukset arvioidaan osana ryhmähanketta. Hakemuksesta on tehty Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman seurantakomitean hyväksymien yleisten valintaperusteiden mukainen arviointi sekä erityisten valintaperusteiden mukainen arviointi.

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa toimintalinjan 4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi erityistavoitetta 4.2. Uutta osaamista työelämään. Hanke kohdentuu kansalaistoimijälhtöisen toiminnan ja yhteisöllisten palveluiden toteuttamiseen, ja sillä pyritään vahvistamaan yksinäisten sekä työ- ja toimintakyvyn haasteiden kanssa kamppailevien hyvinvointia yhteisöllisin toimenpitein.

Hankkeen tavoitteena on muodostaa pitkäkestoisia, tarveperusteisia asiakkuuksia, mutta hankkeen toimenpiteissä ei ole kuvattu osallistujien asiakaspolkuja. Kuvaukseen asiakastyön toimintamuodoista ja sisällöistä sekä verkostoyhteistyöstä jää hankekokonaisuuden tasolla ohueksi. Hankkeen toimenpiteissä painottuvat tapahtumien ja erilaisten toimintojen järjestäminen, mutta toimenpiteet eivät ulotu palveluiden kehittämisen tasolle. Asiakkaiden siirtymiä työhakuun, koulutukseen tai työhön ei ole osoitettavissa indikaattoritasolla. Suurin osa hankkeen kohderyhmästä on työttömiä, mutta heidän ohjautumistaan hankkeen toimenpiteisiin ei ole kuvattu riittävästi hankehakemuksessa.

Savonlinnan Seudun Kolomonen ry:n rooli muodostuu aiemmin rahoitettujen kansalaislähtöisen kehittämisen hankkeiden tapaan koordinoivaksi suhteessa ryhmähankkeisiin, vaikka kyseinen rooli on tällä ohjelmakaudella keskitetty kansalaislähtöisen kehittämisen maakunnalliselle koordinaatiohankkeelle. Hankehakemuksessa ei ole selkeästi kuvattu hankkeen uutuusarvoa suhteessa aiemmin rahoitettuun toimintaan, eikä valmistelussa ei ole näkyvästi hyödynnetty aiempien hankkeiden pohjalta olemassa olevaa tietoa eniten apua tarvitsevista kohderyhmistä ja alueista. Hanksuunnitelmassa on mainittu toiminnan laajentaminen kaupunkialueelta maaseutualueille, mutta tätä ei ole tuotu esiin hankkeen tavoitteissa.

Rahoittajan esitys

Hanketta ei esitetä rahoitettavaksi.

Ratkaisun mahdolliset perustelut ja jatkotoimenpiteet

Etelä-Savon ELY-keskuksen hankeryhmä	5.10.2022
Etelä-Savon ELY-keskuksen rakennerahastopalvelujen rahoituskokous	21.3.2023
Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö	16.5.2023